

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

№175 грудень 2020
січень 2021

Директор видання
Маргарита Юрченко

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
Київ, 04053
тел. (44) 486 2878
(44) 486 2812

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

АМУ: хроніка, події, коментарі

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМУ ІЗ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ
ГРОМАД ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ
ДЕРЖБЮДЖЕТІВ 2017-2021 років

+306,35
млрд грн

для бюджетів місцевого самоврядування
у Держбюджетах 2017-2021 рр.

стор. 2

АМУ вітає Раду європейських
муніципалітетів і регіонів
з 70-річчям

стор. 8

Життя українських громад

Київ, Луцьк, Львів, Хмельницький, Дніпро, Маріуполь,
Біла Церква, Покровськ, Славута, Чугуїв, Виноградів,
Шепетівка, Чмирівка, Решетилівка

стор. 10

Громади протидіють пандемії COVID-19

стор. 17

О.Слобожан: Питання місцевого
самоврядування об'єднують український
парламент

стор. 9

ПУЛЬС РЕФОРМ

Підсумки другого дослідження думки медичних пра-
цівників щодо актуальних питань боротьби із
пандемією COVID-19.

стор. 18

Консультації спеціалістів

Роз'яснює Аналітичний центр АМУ
організація соціальних послуг, управління
освітою, кадрові питання

стор. 21

Міське самоврядування за кордоном

Досвід європейських міст

стор. 24

Актуальна тема

О. Слобожан: У нас немає друзів і ворогів, є лише
інтереси місцевого самоврядування
Інтерв'ю «Урядовому кур'єру»

стор. 26

www.auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

РЕЗУЛЬТАТ ДІЙ АМУ ІЗ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАД ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДЕРЖБЮДЖЕТІВ 2017-2021 РОКІВ

Детальніше про результати дій АМУ у бюджетному процесі у 2017-2020 роках можна дізнатися у виданні "АМУ НА ЗАХИСТІ БЮДЖЕТНИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАД" в розділі БІБЛІОТЕКА на сайті www.auc.org.ua.

Експертну підтримку діяльності Асоціації міст України із захисту та представлення інтересів громад, зокрема в бюджетному процесі, надає Аналітичний центр Проекту USAID ПУЛЬС.

РЕЗУЛЬТАТИ ДІЙ АМУ ІЗ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАД: 155 млрд грн у 2020 році та 153 млрд грн у ДЕРЖБЮДЖЕТІ на 2021 рік

Найважливіше завдання Асоціації міст України – представлення та захист інтересів територіальних громад у діалозі з центральною владою. АМУ активно долучається до законотворчого процесу, співпрацюючи з парламентськими Комітетами та безпосередньо з народними депутатами, бере участь у засіданнях Уряду з правом дорадчого голосу у питаннях, що стосуються місцевого самоврядування, співпрацює з органами виконавчої влади на центральному та регіональному рівнях через різноманітні робочі групи. Аналітики та експерти Асоціації аналізують проекти нормативно-правових актів, готують висновки щодо їх можливого впливу на місцеве самоврядування, розробляють пропозиції до законодавства, проводять опитування громад.

І. РЕЗУЛЬТАТИ ДІЙ АМУ ДЛЯ ЗБЕРЖЕННЯ РЕСУРСІВ БЮДЖЕТІВ ГРОМАД У 2020 РОЦІ

155 млрд грн збережено загалом для всіх територіальних громад:

1 У квітні 2020 року під час доопрацювання змін до Держбюджету-2020 (Закон № 553-ІХ) у зв'язку із створенням Фонду боротьби з COVID-19 **збережено 51,03 млрд грн:**

6,0 млрд грн - надходження роздрібного акцизу на пальне;

9,0 млрд грн - не допущено списання з місцевих бюджетів заборгованості за середньостроковими позиками 2009–2014 років;

22,2 млрд грн - субвенція на дороги місцевого значення;

4,9 млрд грн - кошти Державного фонду регіонального розвитку;

1,0 млрд грн - субвенція на проведення місцевих виборів;

1,7 млрд грн - субвенція на соціально-економічний розвиток окремих територій;

2,2 млрд грн - субвенція на соцзахист окремих категорій педагогічних працівників;

2,5 млрд грн - субвенція на програму «Спроможна школа для кращих результатів»;

1,06 млрд грн - субвенція на НУШ;

100 млн грн - субвенція на створення навчально-практичних центрів ПТО;

150 млн грн - субвенція на будівництво та ремонт палаців спорту;

200 млн грн - субвенція на будівництво та ремонт спортивних басейнів.

Окрім того, у Законі № 553-ІХ передбачено, що на період дії карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) підприємства централізованого водопостачання та водовідведення, виробники теплової енергії, зокрема комунальної форми власності, звільняються від пені та штрафних санкцій постачальників електричної енергії та природного газу.

2 Завдяки поновленню оподаткування платою за землю та податком на нерухоме майно за квітень 2020 року (Закон № 540-IX) – **збережено 3,15 млрд грн.**

Також цим Законом надано право органам місцевого самоврядування оперативно приймати рішення про внесення змін до рішень про встановлення місцевих податків та зборів в частині зменшення ставок єдиного податку.

3 Не допущено щомісячні втрати бюджетів місцевого самоврядування 600 млн грн через недоотримання надходжень ПДФО - у Закон № 591-IX (законопроект № 3329-д у редакції до другого читання) включено норму, яка дозволяє через механізм грошової компенсації з державного бюджету комплексно вирішити питання підтримки медичних працівників та не допустити втрат ПДФО місцевих бюджетів.

Цей Закон надав органам місцевого самоврядування право оперативно приймати рішення про внесення змін до рішень про встановлення місцевих податків та зборів в частині зменшення ставок плати за землю, та/або податку на нерухоме майно щодо об'єктів нежитлової нерухомості.

4 Збережено для місцевих бюджетів **76,0 млрд грн** завдяки відхиленню законопроектів щодо зменшення ставок ПДФО та/або надання пільг з ПДФО для окремих категорій громадян (відхилено 11 законопроектів – № 2758-1, № 3076, № 3302, № 3302-1, № 3311, № 3311-1, № 3329, № 3329-1, № 3329-2, № 3379 та № 3331).

5 Попереджено покладання на бюджети громад додаткових видатків:

5,0 млрд грн в рік через розширення переліку категорій громадян, які мають право на пільговий проїзд (повернуто на доопрацювання законопроекти №2430, №3240-1, №2594);

3 млрд грн на утримання додаткових працівників соціальної сфери (виключено відповідні норми із постанови Уряду від 01 червня 2020 року № 587).

6 Попереджено перерозподіл на користь Державного бюджету **0,7 млрд грн** коштів місцевих бюджетів, що надійшли як відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва (законопроект Держгеокадастру так і не зареєстровано у Парламенті).

7 Не допущено **5 млрд грн** втрат місцевих бюджетів через надання 100% пільги по платі за землю для залізниць (відхилено поправки 2065 та 2066 до законопроекту № 1210 – Закон № 466-IX).

8 Збережено **9,3 млрд грн** завдяки недопущенню покладання на місцеві бюджети обов'язку забезпечувати збільшення компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду (відхилено законопроекти № 2587, № 3244 та № 3244-1).

9 Відновлено **1,26 млрд грн** видатків на місцеві вибори, що були зменшені через формування Фонду боротьби з COVID-19 (внесено відповідні зміни до Держбюджету Законом № 757-IX), хоча Уряд пропонував покласти ці видатки на бюджети громад.

5,6 млрд грн додатково залучено до бюджетів місцевого самоврядування:

✓ забезпечено спрямування **2 млрд грн** з резервного фонду Держбюджету-2020 на реалізацію заходів з нейтралізації негативних наслідків повені в західних областях

України, що виникла у червні 2020 року (внесено відповідні зміни до Держбюджету Законом № 746-IX);

- ✓ забезпечено виділення **325,7 млн грн** субвенції на фінансування лікування хворих на цукровий діабет препаратами інсуліну (постанова Уряду від 09 вересня 2020 р. №794);
- ✓ виділено додатково **3,3 млрд грн** освітньої субвенції на придбання шкільних автобусів (розпорядження Уряду від 16 грудня 2020 р. № 1570-р).

Прийнято низку рішень, що чинять позитивний вплив на бюджети громад:

- ✓ поновлено оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та платою за землю об'єктів оподаткування, що розташовані на лінії зіткнення (Закон № 466-IX);
- ✓ вперше запроваджено зарахування до місцевих бюджетів земельного податку за земельні ділянки, що використовуються платниками єдиного податку першої-третьої груп (ФОПами) для провадження господарської діяльності з надання земельних ділянок та/або нерухомого майна на таких земельних ділянках в оренду (Закон №466-IX);
- ✓ закріплено обов'язок подання органами Державної податкової служби органам місцевого самоврядування податкової звітності за платниками-юридичними особами (Закон № 466-IX);
- ✓ збільшено базову капітаційну ставку за обслуговування одного пацієнта на 51,12 грн (8,5%): із 600,48 грн на рік (термін дії з 1 січня до 31 жовтня 2020 року) до 651,6 грн на рік (термін дії з 1 до 31 грудня 2020 року) (постанова Уряду від 29 жовтня 2020р. № 1108);
- ✓ розширено напрямки використання субвенції «Нова українська школа» – дозволено використовувати кошти на закупівлю засобів захисту учасників освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину (постанова Уряду від 21 жовтня 2020 р. № 984).

II. РОЛЬ АМУ У ЗАВЕРШЕННІ ДРУГОГО ЕТАПУ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

АМУ веде постійний діалог з Парламентом та Урядом, захищаючи здобутки реформи місцевого самоврядування та право громад розпоряджатися ресурсами, що дозволить забезпечити якісні публічні послуги для жителів та місцевий економічний розвиток.

Саме з цією метою АМУ розробила законопроект «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» №3614, покликаний законодавчо закріпити другий етап фінансової децентралізації, та заручилася підтримкою народних депутатів. Його прийняття (Закон №907-IX від 17.09.2020 р.) є вкрай важливим для громад, оскільки вони опинилися у нових умовах після проведення місцевих виборів на новій територіальній основі. Цим Законом **збережено та розширено ресурсну базу бюджетів усіх територіальних громад** шляхом переходу до дворівневої концепції місцевого самоврядування «громада-область», тобто передбачено:

- ✓ надання громадам права вільно в межах повноважень розпоряджатися власними фінансовими ресурсами;

- ✓ розмежування доходів і видатків між бюджетами громад та районів;
- ✓ встановлення доходів і видатків для новоутворених сільських, селищних, міських територіальних громад в обсягах, які були у міст обласного значення та ОТГ.

III. РЕЗУЛЬТАТИ ДІЙ АМУ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ 2021 РОКУ

153,0 млрд грн залучено та збережено на 2021 рік для всіх територіальних громад

25 грудня 2020 року Президент України підписав Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» та Закон «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України», схвалені Парламентом 15 грудня.

Для забезпечення врахування інтересів місцевого самоврядування Асоціація міст України брала активну участь у підготовці та доопрацюванні законопроекту про Держбюджет-2021 та змін до Бюджетного кодексу на всіх стадіях їх розгляду. Завдяки активним діям АМУ вдалося відстояти законодавчі положення, які забезпечать додаткові надходження до бюджетів територіальних громад, та відхилити багато пропозицій, які б чинили негативний вплив на бюджетне забезпечення місцевого самоврядування.

В результаті АМУ **залучила** до бюджетів громад додатковий ресурс **56,8 млрд грн** та не допустила втрат місцевих бюджетів в обсязі **96,2 млрд грн** на 2021 рік.

56,8 млрд грн залучено:

збільшено на 20,5 млрд грн (+26 % у порівнянні з 2020 роком) освітню субвенцію, яка передбачена в обсязі 99,6 млрд грн;

збільшено на 34,6 млрд грн (+ 39 % у порівнянні із 2020 роком) обсяг програми державних гарантій медичного обслуговування населення;

вперше передбачено субвенції:

1 млрд грн - для закладів загальної середньої освіти на боротьбу з COVID-19;

231 млн грн - на розвиток мережі ЦНАПів;

500 млн грн - на заходи з підвищення доступності широкосмугового Інтернету в сільській місцевості.

96,2 млрд грн збережено:

56,7 млрд грн - не допущено покладання на бюджети громад додаткових видатків з підвищення зарплати педпрацівникам дошкільця та позашкільця (33,7 млрд грн) та педпрацівникам середньої освіти (23 млрд грн) (завдяки відтермінуванню на рік дії постанови Уряду від 10.07.2019 р. №822, якою передбачено підвищення мінімальної тарифної ставки педагогічних працівників до трьох прожиткових мінімумів);

8 млрд грн - надходження місцевого акцизу на пальне;

Увага! Тепер місцеві бюджети на постійній основі отримуватимуть до загальних фондів надходження частини акцизу на пальне

5,9 млрд грн - дотація на утримання закладів освіти та охорони здоров'я (запроваджено формульний розподіл цієї дотації між бюджетами громад);

5 млрд грн – плата за землю Укрзалізниці (відхилено запровадження пільг для земель залізниць до законопроєкту №4101-д);

9 млрд грн – не будуть вилучатися кошти заборгованості за середньостроковими позиками, що виникла кілька років тому через некоректне планування у Мінфіні;

4 млрд грн – місцевий акциз з тютюну (відхилено норми про скасування до законопроєкту №4101-г);

7,571 млрд грн - залишиться в бюджетах громад завдяки відхиленню рішень про вилучення на користь районних бюджетів: 3% ПДФО (5,5 млрд грн), 1% рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу, що зараховується за місцезнаходженням (15 млн грн), 3% плати за землю (956 млн грн), 3% єдиного податку (1,1 млрд грн) (відхилено поправку 169 до законопроєкту № 4100-г).

Окрім того, під час підготовки змін до Бюджетного кодексу України (законопроєкт №4100 - г до другого читання):

- ✓ збережено бюджети районів у містах;
- ✓ передбачено обов'язок податкових органів погоджувати із місцевими фінансовими органами операції з коштами помилково сплачених або надміру зарахованих до місцевих бюджетів;
- ✓ закріплено на постійній основі зарахування до доходів місцевого самоврядування акцизів на пальне.

Асоціація міст України і надалі буде відстоювати інтереси територіальних громад для забезпечення подальшого зміцнення їх фінансової спроможності, наполягатиме на збереженні важливих для громад ресурсах та попереджуватиме перекладання додаткових повноважень на місцеві бюджети без належного компенсаційного ресурсу.

РАДА ЄВРОПЕЙСЬКИХ МУНІЦИПАЛІТЕТІВ ТА РЕГІОНІВ ВІДЗНАЧИЛА 70-РІЧЧЯ

Рада європейських муніципалітетів та регіонів (The Council of European Municipalities and Regions, CEMR) була заснована 28 січня 1951 року в Женеві. З моменту свого створення CEMR представляє місцеві та регіональні влади на європейському рівні, інформує та зацікавлює ці органи у створенні та розвитку об'єднаної Європи.

Сьогодні CEMR - це найбільша організація, що представляє місцеві та регіональні влади у всій Європі. Її членами є 60 національних асоціацій міст, муніципалітетів та регіонів з 41 європейської країни, які об'єднують близько 100 тисяч місцевих та регіональних органів влади. Таким чином, CEMR не обмежується 27 країнами-членами ЄС, а охоплює європейський континент у більшому масштабі.

Протягом років діяльності CEMR сприяла розробці принципу «автономного самоврядування» на місцевому та регіональному рівнях і створенню та реалізації справжньої європейської регіональної політики. CEMR також брала участь у ініціативах, спрямованих на зміцнення європейських інституцій, включаючи створення консультативних органів в Раді Європи і Конгресі місцевих та регіональних влад.

Асоціація міст України є членом CEMR з 2002 року. На запрошення CEMR АМУ долучилася до загальноєвропейського проекту ПЛАТФОРМА - механізм для підсилення співпраці органів місцевого самоврядування та їх асоціацій з партнерами в ЄС. АМУ єдина в Україні отримала статус партнера CEMR з питань впровадження Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків.

Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан:**

” Завдяки членству в CEMR Асоціація міст України має можливість представляти та лобювати інтереси українського місцевого самоврядування на європейському рівні. Співпраця та партнерство з національними асоціаціями в рамках CEMR – це унікальна можливість вивчати і впроваджувати в Україні європейський досвід реформування місцевого самоврядування, ведення діалогу з Урядом, розвитку територіальних громад.

Вітаю Раду європейських муніципалітетів та регіонів з 70-річчям та висловлюю сподівання на подальшу плідну співпрацю! ”

Empowering Local & Regional Europe since 1951

CEMR 70th anniversary | #CEMR70

О.Слобожан: питання місцевого самоврядування об'єднують український парламент

18 грудня Виконавчий директор АМУ Олександр Слобожан взяв участь у Форумі Доброго Врядування «Громади: перспективи для України».

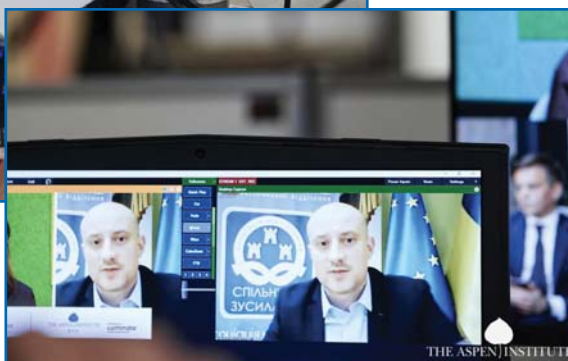
Організатор - Аспен Інститут Київ в рамках Програми «Добре врядування».

Виконавчий директор АМУ, виступаючи на панельній дискусії «Децентралізація в Україні: виклики та перспективи», подякував профільному парламентському Комітету, народним депутатам та Міністерству розвитку громад і територій України за конструктивний діалог та спільну роботу у відстоюванні інтересів місцевого самоврядування. Він зауважив, що якби законопроекти №3614 та №3651-д не були прийняті, то реформа адміністративно-територіального устрою на місцевому рівні не відбулася б. Важливо прийняти законопроект «Про місцеві державні адміністрації», а вже потім - зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Щодо питань по яких є консенсус, то їх необхідно вирішувати невідкладно.

Виконавчий директор АМУ Олександр Слобожан:

«Коли Верховна Рада України голосує за питання місцевого самоврядування, то за відповідні законопроекти парламент голосує конституційною більшістю - більше 300 голосів. Тобто питання місцевого самоврядування об'єднують український парламент».

КИЇВ

Столиця отримала спеціальний транспорт для усунення аварій на тепломережах

Наприкінці січня відбулася передача Києву спеціальної техніки від Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Так, столичні комунальники отримали три аварійно-ремонтних автомобілі та пересувну діагностичну лабораторію для оперативного виявлення і усунення аварій на тепломережах міста. Авто, вартість яких складає 735 тисяч доларів, дозволять швидко відновлювати тепlopостачання після аварій на мережах. «Вісімдесят відсотків теплових мереж Києва – вкрай зношені, бо в їх ремонт і заміну десятиліттями не вкладали

коштів. Тому, особливо під час опалювального сезону, у нас виникає багато аварій. Допомога, яку надає USAID, дозволить «Київтеплоенерго» оперативно виявляти й усувати аварійні пошкодження на тепломережах та поліпшить якість послуг для киян», – наголосив міський голова **Віталій Кличко**. Аварійні машини укомплектовані сучасним копальним, ріжучим та зварювальним обладнанням, а також переносним генератором, електроінструментом, захисним обладнанням, секціями трубопроводу та клапанами. Пересувна лабораторія дає змогу неінвазивно діагностувати, які ділянки системи мають найвищий ризик пошкодження та потребують профілактичного ремонту.

ШЕПЕТІВКА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Місто реагуватиме на комунальні проблеми онлайн

Почала працювати Шепетівська екстрена диспетчерська служба, що включає в себе «гарячу лінію» та онлайн-платформу. Диспетчери служби цілодобово прийматимуть від містян повідомлення про проблеми, які потребують оперативного втручання працівників структурних підрозділів міської ради та комунальних підприємств міста. На «гарячу лінію» можна буде повідомити про прориви водогонів та каналізації, пошкодження мереж тепlopостачання, відключення електроенергії, розгерметизацію каналізаційних люків тощо. «Такий сервіс допоможе профільним заступникам міського голови швидше отримувати інформацію щодо ситуації у громаді, а жителям – оперативно сповіщати про надзвичайні ситуації», – прокоментував запуск сервісу міський голова **Віталій Бузиль**.

Працюватиме нова служба на базі проєкту «Відкрите місто». На створеній платформі жителі громади зможуть в режимі реального часу створити повідомлення про проблему на карті міста та детально її описати. Після модерації управління міським господарством направлятиме повідомлення для розв'язання проблеми відповідальним службам.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ**Енергозбереження серед пріоритетів міста**

Хмельницький є підписантом Європейської ініціативи «Угода Мерів», тож згідно заходів Плану дій зі сталого енергетичного розвитку міста, з 2016 року по 2020 рік реалізовані вже 76 енергоефективних проєктів. Також впроваджена Муніципальна система енергоменеджменту та матеріальне стимулювання за енергоощадне споживання ресурсів. А за раціональним споживанням енергоносіїв у бюджетних установах стежать фахівці відділу енергоменеджменту міської ради. Також Хмельницький активно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями: підписано кредитний договір з НЕФКО на 820 тис. євро та залучено грантових коштів у розмірі 160 тис. євро; у співпраці з Данським енергетичним агентством підготовлено перелік потенційних проєктів модернізації системи централізованого теплопостачання міста; підготовлено бізнес-план та подано заявку для участі у проєкті термомодернізації шести освітніх закладів в рамках кредитування НЕФКО. «Спостерігаємо вагоме зменшення споживання енергетичних ресурсів, показник економії по бюджетній сфері за 2020 рік склав 15,2%. Паралельно проводимо енергомодернізацію бюджетних установ: ліцею, шкіл, музею, соціального центру, термомодернізацію Палацу творчості дітей та юнацтва», - зазначив міський голова **Олександр Симчишин**.

ЛУЦЬК**«Розумні» зупинки**

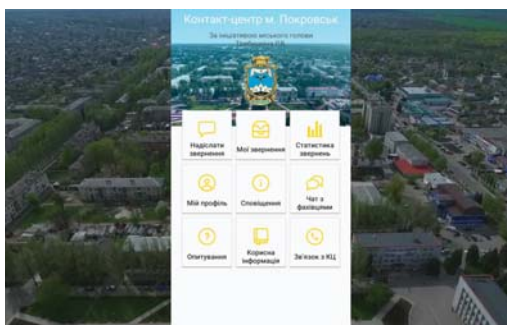
Місто реалізує проєкт «Використання екологічних і розумних технологій у системі громадського транспорту міста Луцька», в рамках якого розпочалося облаштування «розумних» зупинок громадського транспорту, яких загалом буде дев'ять. Кожний павільйон міститиме інформаційне табло, сонячну батарею, точку для підзарядки смартфона, зовнішнє освітлення, смітники для роздільного збору сміття, сітілайт та камеру відеоспостереження.

Проєкт фінансується Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини через Engagement Global gGmbH та Сервісну службу «Міста в єдиному світі» (програма «Нагора») на умовах співфінансування з містом. Так, грантові кошти складають 6,5 млн грн, а з міського бюджету виділено понад 1 млн грн.

В рамках проєкту також буде розроблена Стратегія розвитку громадського транспорту і транспортної інфраструктури Луцької громади до 2025 року. Також передбачено створення сайту про громадський транспорт і навчання для працівників Луцького підприємства електротранспорту.

ПОКРОВСЬК ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Мобільний додаток як інструмент зв'язку влади і громади

Презентовано мобільний додаток Контактного центру Покровської міської ради в рамках реалізації концепції «Smart city». Такий сервіс – це зручний інструмент для звернень від жителів міста. Будь-які аварійні ситуації, скарги та пропозиції, які виникають у сфері благоустрою кожен може передати до Контактного центру з допомогою смартфона. Для цього треба зробити текстове чи фотоповідомлення з описом проблеми та надіслати його. У найкоротший термін заявник отримає відповідь. Окрім того, в додатку можна контролювати хід виконання заявки, спілкуватися у чаті з фахівцями, пройти опитування, дізнатися про статистику звернень. Мобільний додаток Контакт-центру розроблений, щоб удосконалити роботу міських служб, застосовувати кращі практики, адміністративні процедури та скорочувати строки надання цих послуг.

ЧУГУЇВСЬКА ГРОМАДА ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Сприяння покращенню якості медичних послуг

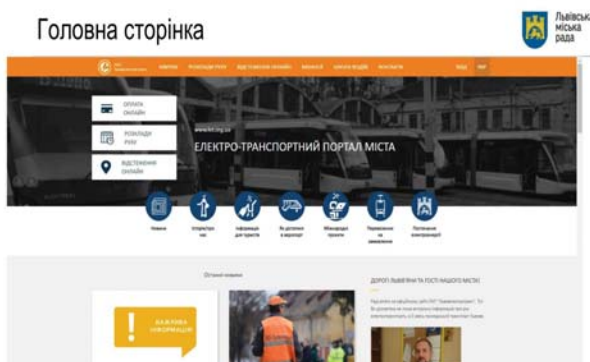

Для амбулаторій сімейної медицини Чугуєва закупили нове обладнання. Як зазначає міський голова **Галина Мінаєва**: «Сфера охорони здоров'я – одна з пріоритетних в діяльності міської ради, ми постійно намагаємося збільшувати кількість медичних послуг безпосередньо за місцем проживання людей, щоб вони не витрачали час на походи і поїздки в центр міста, не сиділи в чергах, прислухаємося до побажань городян». Тепер завдяки такому обладнанню аналі-

зи крові і сечі можна здати прямо на місці. Сучасні аналізатори встановлені поки в двох амбулаторіях міста. Після успішного тестування нових приладів таким же обладнанням будуть оснащені й інші амбулаторії Чугуївського міського центру первинної медико-санітарної допомоги. Цифрові аналізатори дозволяють медикам після забору матеріалу буквально за лічені хвилини отримати результати клінічних досліджень, що істотно скорочує час на постановку діагнозу, оцінку стану пацієнта та призначення лікування.

ЛЬВІВ

Транспортний портал для жителів міста

Комунальне підприємство «Львівелектротранс» запустило новий транспортний портал із онлайн-функціями відстеження трамваїв і тролейбусів. Портал let.org.ua став своєрідним довідником для пасажирів електротранспорту: тут є підписка на новини, можливість онлайн замовлення послуги «Перевезення на замовлення» - від сучасного трамвая до сторічного Sanok SW1. Також на порталі можна ознайомитися з локаціями продажу квитків та різними безконтактними видами онлайн-оплати: на сайті, QR-кодом і через Приват 24, через SMS, Bluetooth та додаток EasyWallet тощо. Розробники зазначають, що поступово на портал будуть додаватися ще більше цікавих і корисних функцій.

РЕШЕТИЛІВСЬКА ГРОМАДА
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

Будівництво сміттєпереробного заводу в громаді

Перший у Полтавській області завод з переробки відходів буде розташований у Решетилівській громаді. Передбачається, що створене на засадах співфінансування інвесторів та місцевого бюджету підприємство забезпечить приймання, сортування і переробку побутових відходів та переробку біологічних відходів. Німецька компанія Braun Industrial Technology надасть 180 млн грн, а громада - 9 млн грн. Комплекс зможе переробляти 26 т сміття на добу. На заводі буде сортувальна лінія, де окремо відсортовуватимуть скло, пластик, метал тощо, а органічне сміття йтиме в переробку і з нього вироблятиметься біогаз. Неорганічне відсортоване сміття буде також купувати німецьке підприємство. Теплову енергію, яка є побічним продуктом роботи біогазової станції, планують використовувати для потреб громади: опалення теплиці, розвитку аквакультури (розведення швидкорослих сортів риби, з подальшою реалізацією споживачам в регіоні). На сміттєпереробному заводі буде створено 48 нових робочих місць.

ВИНОГРАДІВ ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

Громада отримала кошти від ЄС на відновлення культурної спадщини

Проект Виноградівської міської ради «Збереження замків Закарпаття» став переможцем конкурсного відбору проєктів регіонального розвитку Міністерства розвитку громад та територій України, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів держбюджету, отриманих від ЄС. Також передбачено, що співфінансування цього проєкту відбуватиметься з місцевого бюджету. Необ-

хідна документація для конкурсу була підготовлена у партнерстві з Агентством регіонального розвитку та транскордонного співробітництва «Закарпаття» Закарпатської обласної ради. Партнерами з впровадження проєкту стали Королівська, Середнянська та Великоберезька громади. Наразі представники місцевої влади та менеджери проєкту обговорюють подальші кроки його реалізації. На одній з нарад було узгоджено, що на руїнах замку Канків (пам'ятці архітектури національного значення «Угочанський замок») потрібно провести протиаварійні та консерваційні роботи, розробити науково-проектну документацію, комплекс промоційних заходів. Реалізація ж такого проєкту розрахована на 2021-2022 роки.

Нагадаємо, АМУ спільно з Мінрегіоном проводили навчання із надання роз'яснень щодо особливостей підготовки та подання на конкурс проєктів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від ЄС.

СЛАВУТА ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Інвестиційний портал

Інвестиційний портал Славутської міської територіальної громади

Громада запустила сучасну інформаційну платформу – «Інвестиційний портал Славутської міської територіальної громади». Новий вебресурс розроблений з метою презентації інформації про бізнес-потенціал, інвестиційні пропозиції громади. Тут потенційні інвестори можуть дізнатися про життя громади, її функціонування, інвестиційні та енергозберігаючі проєкти бюджетних, комунальних і промислових підприємств. Окремо

на сайті розміщені гід інвестора, інвестиційний паспорт та атлас надрокористувача. Також можна переглянути відомості про вже реалізовані проєкти, ознайомитися з інвестиційними пропозиціями. Наразі портал працює у тестовому режимі, тож для формування максимально широкої бази даних для потенційних інвесторів міська рада збирає пропозиції щодо продажу/оренди власних земель, приміщень тощо. Їх можна надсилати на імейл invest_mvkh@ukr.net.

ДНІПРО**Місто розробило комплексну п'ятирічну програму екологічної безпеки**

У Дніпрі у січні презентовано проєкт «Комплексної програми екологічної безпеки та впровадження сталого розвитку м. Дніпра на 2021-2025 рр.». Документ включає як глобальні заходи за участю великих промислових підприємств міста, так і локальні, наприклад, боротьбу із підтопленнями на окремих вулицях.

Програма, покликана вирішити екологічні проблеми міста, застосовує комплексний підхід і є продовженням робіт, розпочатих протягом попередніх п'яти років.

Так, передбачено напрями щодо зменшення забруднення повітря; охорони водних ресурсів; захисту та збереження земельних ресурсів; удосконалення системи поводження з відходами. Окрім того, планується проведення науково-технічних конференцій, наукових досліджень та екологічних фестивалів. Важливо, що до розробки проєкту програми було залучено наукову спільноту.

Кошти на реалізацію програми передбачені не лише із міського бюджету. Великі промислові підприємства також долучилися – вони проводитимуть екологічні заходи на своїх об'єктах.

Проєкт «Комплексної програми екологічної безпеки та впровадження сталого розвитку м. Дніпра на 2021-2025 рр.» буде винесено на розгляд депутатів Дніпровської міської ради вже наступної сесії.

**МАРІУПОЛЬ
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ****«Громадський бюджет»:
автентичні рецепти народів Надазов'я
будуть зібрані в єдину книгу**

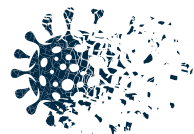
У 2021 році в рамках програми «Громадський бюджет» впроваджується шість проєктів-переможців за напрямом «Туризм». Один з них - кулінарна книга, в якій будуть зібрані автентичні рецепти Надазов'я. Автори проєкту відправляться в експедицію по селам і поспілкуються з сім'ями, які передають секрети приготування традиційних страв з покоління в покоління.

Вони максимально зберегли свій історичний склад інгредієнтів і зможуть передати кожному частинку традицій народів Приазов'я. Рецепти та фотографії увійдуть до тематичного збірника, присвяченого урумській та румейській кухням.

Проєкт планують реалізувати спільно з Маріупольським товариством греків і Федерацією грецьких товариств України. Книга буде видана трьома мовами - українською, грецькою та англійською.

COVID-19

ГРОМАДИ ПРОТИДІЮТЬ ПАНДЕМІЇ

Київ

Закупівля вакцини за рахунок бюджету міста

Київ планує закупити вакцину від COVID-19 за кошти міського бюджету. Наразі є попередні домовленості з деякими виробниками. «Столична влада веде переговори з кількома американськими та європейськими компаніями-виробниками вакцини від коронавірусу. Йдеться про те, щоб закупити для Києва 1 мільйон доз препарату для вакцинації 500 тисяч киян», – зазначив міський голова Віталій Кличко. Інфраструктура для проведення вакцинації також підготовлена: є обладнання для зберігання вакцини, кабінети щеплень, фахівцям централізовано проведуть необхідні навчання. Як повідомляють у міській раді, вакцина буде безкоштовною і для визначених категорій людей. Проєкт рішення про внесення змін до програми «Здоров'я киян» на 2021 рік, який дозволить вакцинувати жителів міста, вже внесений на розгляд депутатів Київради.

Кропивницька громада

Тестування педагогів на коронавірус

На підтримку медиків з місцевого бюджету планується виділити понад 3 млн грн. Зокрема, в рамках програми «Здорове місто» на 2021 рік будуть передбачені витрати на безкоштовне тестування педагогічних працівників на COVID-19 та надання одноразової грошової допомоги медичним працівникам, які захворіли на COVID-19. Крім того, для проведення тестування педагогів на коронавірус у Програмі розвитку охорони здоров'я міста Кропивницького вже передбачено 800 тис. грн. Також розглядається можливість страхування медичних працівників за кошти бюджету громади.

Хмельницька громада

Страхування медиків коштом місцевого бюджету

Міська влада для страхування медиків і працівників міських комунальних закладів охорони здоров'я, які працюють в умовах підвищеного ризику інфікування COVID-19, виділила 642,8 тис. грн з місцевого бюджету. Страховий випадок передбачає виплату у разі захворювання під час виконання професійних обов'язків і у випадку смерті внаслідок ускладнень COVID-19.

Тячівська громада, Закарпатська область

Пункт тестування хворих на COVID-19

Центр надання медико-санітарної допомоги Тячівської міської ради створив пункт тестування, де відбувається відбір матеріалів на ПЛР-тестування. Заклад працює на базі новозбудованої Тячівської амбулаторії загальної практики сімейної медицини. Тестування проводяться за направленням сімейного лікаря. Загалом вже понад 11 тисяч жителів громади пройшли тестування.

МЕДИЧНІ ПРАЦІВНИКИ ВВАЖАЮТЬ, ЩО ГРОМАДИ ПРОТИДІЮТЬ ПАНДЕМІЇ COVID-19 ЕФЕКТИВНІШЕ, НІЖ ЦЕНТРАЛЬНА ВЛАДА - ПІДСУМКИ ДРУГОГО ДОСЛІДЖЕННЯ АМУ

25 січня Асоціація міст України в Українському кризовому медіа-центрі презентувала результати другого дослідження думки медичних працівників щодо актуальних питань боротьби із пандемією COVID-19. Опитування проведено АМУ в рамках проекту ПУЛЬС, дослідницькою компанією «Active Group» спільно із Всеукраїнським лікарським товариством (ВУЛТ).

У презентації взяли участь аналітик проекту ПУЛЬС з питань охорони здоров'я **Світлана Осташко**, директор дослідницької компанії «Active Group» **Олександр Позній**, президент Всеукраїнського лікарського товариства (ВУЛТ), Міністр охорони здоров'я (2014 рік) **Олег Мусій**, голова правління Всеукраїнського лікарського товариства, заслужений лікар України **Даніель Карабаєв**, директор Департаменту охорони здоров'я Кременчуцької міської ради **Максим Серeda**.

Серед пріоритетних питань дослідження - запровадження жорсткого карантину, умови праці та забезпечення всім необхідним медичних працівників, адекватність офіційної статистики щодо захворюваності на коронавірусну хворобу, оцінки успішності запровадження медичної реформи, рівень захворюваності та смертності від COVID-19 серед медиків та інші показники. Важливо, що усі дані надаються у порівнянні із квітнем 2020 року.

Анонімну анкету заповнили більше **4 тисяч** медичних працівників. Результати опитування планується використати для виявлення та пошуку шляхів вирішення проблем, з якими стикаються медпрацівники у роботі під час пандемії, а також звернути увагу органів державної влади і всього суспільства на таку ситуацію.

На думку медичних працівників, в Україні місцева влада протидіє пандемії COVID-19 ефективніше, ніж центральна. Оцінюючи ефективність роботи центральної влади щодо боротьби з пандемією (за п'ятибальною шкалою), кожен п'ятий медичний працівник (19,7%) поставив 1 бал, ще 22,4% виставили 2 бали.

Середньозважена оцінка ефективності роботи центральної влади склала **2,55 бали**, а місцевої влади – **2,82 бали**. У порівнянні з результатами відповідей

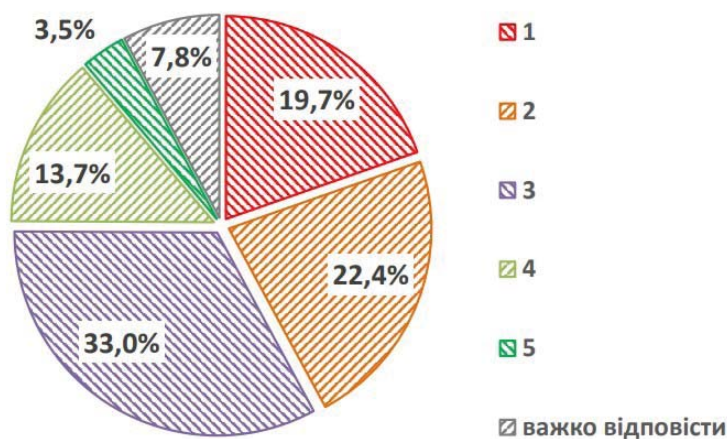
на таке ж саме запитання у квітні 2020 року, оцінки дещо виросли: на 0,43 бали - для центральної влади та на 0,51 бали - для місцевої влади.

Оцінка ефективності роботи центральної влади

37

Точне формулювання запитання:

«Як ви оцінюєте ефективність роботи центральної влади щодо боротьби з пандемією (за п'ятибальною шкалою)?»

Середньозважена оцінка – 2,55 бали

active
GROUP

Боротьба із пандемією COVID-19 очима медиків

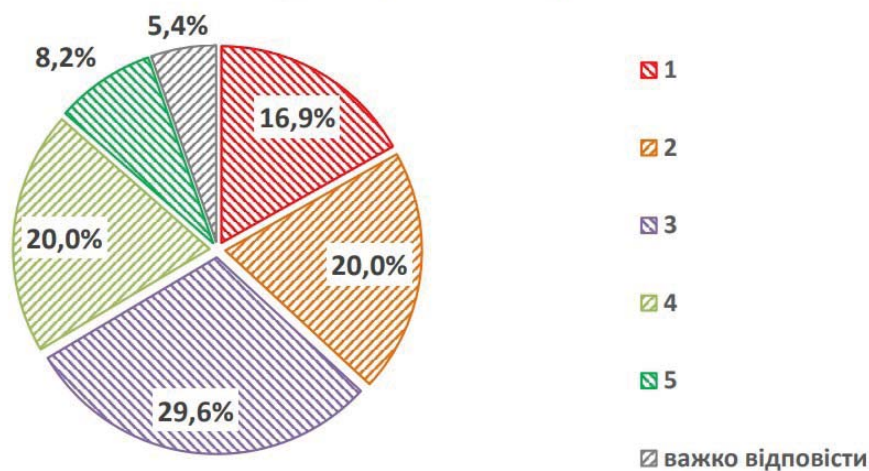
Січень 2021 р.

Оцінка ефективності роботи місцевої влади

42

Точне формулювання запитання:

«Як ви оцінюєте ефективність роботи місцевої влади щодо боротьби з пандемією (за п'ятибальною шкалою)?»

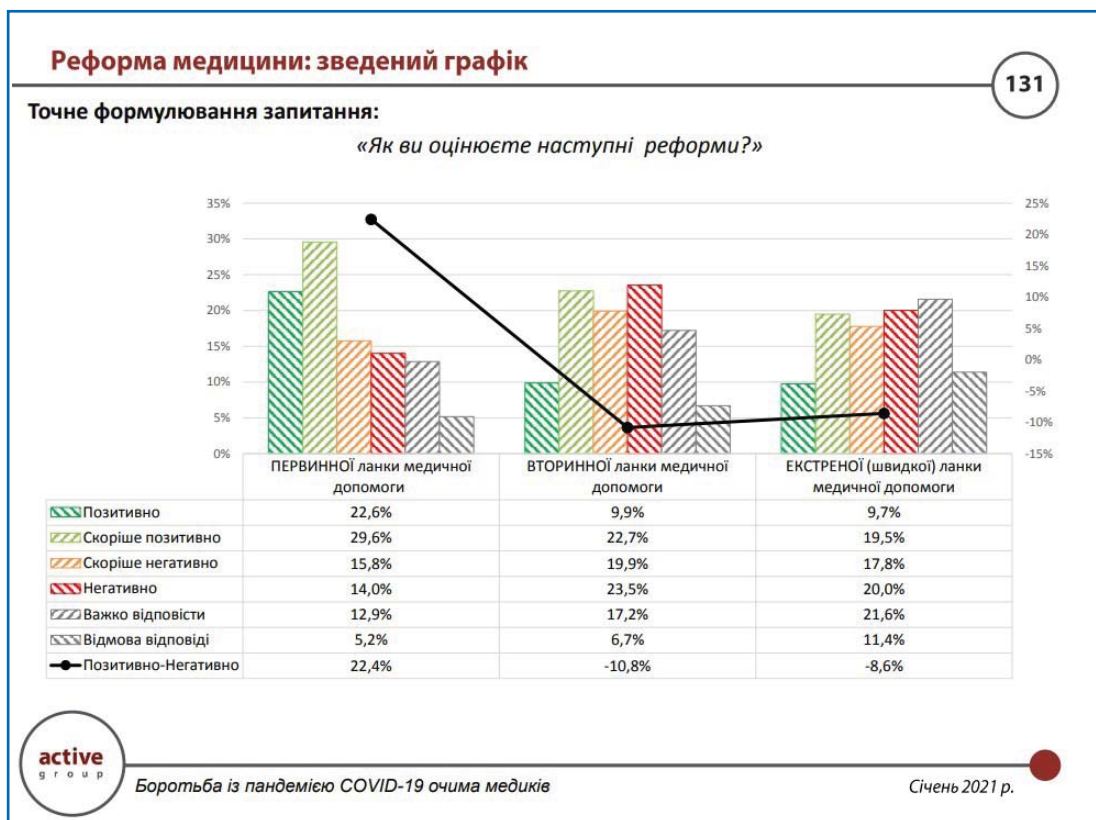
Середньозважена оцінка – 2,82 бали

active
GROUP

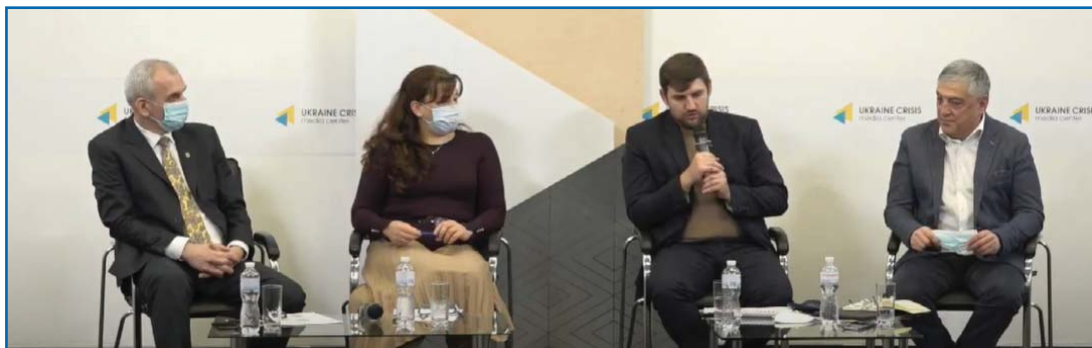
Боротьба із пандемією COVID-19 очима медиків

Січень 2021 р.

Оцінюючи реформи медицини, респонденти найкраще висловилися щодо первинної ланки медичної допомоги. Різниця між позитивними та негативними оцінками «первинки» склала 22,4%. Цей показник для реформ вторинної та екстреної ланок є від'ємним (тобто негативні оцінки переважають позитивні) і становить -10,8% та -8,6% відповідно.

Презентація із результатами дослідження доступна на сайті АМУ www.auc.org.ua у новинах за 25 січня.

Нагадаємо, 7 травня Асоціація міст України провела в Українському кризовому медіа-центрі онлайн-брифінг на тему: «Медицина сьогодні: реформа, епідемія COVID-19, карантин», під час якого відбулася презентація першого національного дослідження «Охорона здоров'я очима медиків». Більше про підсумки першого дослідження читайте у Віснику №171.

РОЗ'ЯСНЮЄ:**АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ**

У територіальній громаді планується утворити Центр надання соціальних послуг. Чи можна провести конкурсний відбір на посаду керівника Центру до реєстрації новоутвореної юридичної особи?

Відповідно до Положення про конкурсну комісію, умови та порядок проведення конкурсу на зайняття посади керівника надавача соціальних послуг державного/ комунального сектору, затверджену Урядовою постановою від 03.03.2020 №200, в оголошенні про проведення конкурсу зазначаються, зокрема, відомості про надавача соціальних послуг і найменування посади та умови оплати праці. Без юридично наявної установи неможливо надати вищезазначену інформацію. Тому, Асоціація міст України рекомендує прийняти рішення про проведення конкурсу після прийняття рішення про утворення нового надавача соціальних послуг.

Чи можливе створення Центру надання соціальних послуг, який буде надавати соціальні послуги мешканцям нашої громади, в структурі виконкому?

АМУ не рекомендує утворювати надавачів соціальних послуг як виконавчі органи ради (їх структурні підрозділи), оскільки в такому випадку орган місцевого самоврядування буде надавати соціальні послуги, а не організувати їх надання. На сьогодні це не суперечить чинному законодавству, в той же час, доцільніше утворити окремого надавача – підприємство, установу, організацію.

Якщо ліквідується відділ освіти райдержадміністрації та методичний кабінет, відповідно припиняє свою роботу атестаційна комісія II рівня, тож хто продовжує атестацію педагогів?

Атестація педагогів закладів освіти сіл, селищ, міст, які увійшли до територіальних громад, здійснюється відповідно до роз'яснень Міністерства освіти і науки України у листі від 16.02.2016 №1/9-80. МОН рекомендує для організованого проведення атестації педпрацівників керуватися пунктом 2.3 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом МОН України від 06.10.2010 №930, яким встановлено, що атестаційні комісії II рівня створюються у відділах освіти районних держадміністрацій, інших підрозділах місцевих органів виконавчої влади та виконавчих органів рад, у підпорядкуванні яких перебувають навчальні заклади. Прийняття рішень щодо присвоєння педпрацівникам навчальних закладів сіл, селищ, міст, які увійшли до об'єднаних територіальних громад, кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» (про відповідність раніше присвоєній кваліфікаційній категорії «спеціаліст вищої категорії») та/або присвоєння педагогічних звань (про відповідність раніше присвоєним педагогічним званням), тобто рішень, які належать до компетенції атестаційних комісій II рівня, здійснюється атестаційними комісіями органів управління освітою територіальних громад. Порядок атестації педпрацівників, прийняття рішень щодо яких належить до компетенції атестаційних комісій навчальних закладів, залишився незмінним.

Чи є обов'язковою норма, що відділ освіти, молоді та спорту сільської ради (територіальної громади) повинен бути юридичною особою (населення 3 тис., закладів освіти, культури та бібліотек - 15)?

Відповідно до норм законодавства місцева рада самостійно визначає, чи створювати виконавчий орган і який статус матимуть його структурні підрозділи (юридичні або неюридичні особи). Рішення про конкретний перелік структурних підрозділів, штатну чисельність органів місцевого самоврядування приймається конкретною радою, виходячи з наявних фінансових ресурсів в місцевому бюджеті та враховуючи пріоритетність і обсяги повноважень у тому чи іншому напрямку. Ні норми законодавства у сфері місцевого самоврядування, ні норми бюджетного законодавства не вимагають створювати відділ освіти як юридичну особу з огляду на отримання освітньої субвенції. Однак при визначенні організаційної форми органу управління освітою варто врахувати, що статус юридичної особи значно зменшить навантаження на голову територіальної громади, оскільки керівник структурного підрозділу з управління освітою матиме право підпису документів, у тому числі – фінансових. Зважаючи на повноту повноважень органів місцевого самоврядування у сфері освіти, що стосуються матеріально-технічного забезпечення функціонування закладів освіти, які розташовані на їх території, отримання освітньої субвенції і нарахування заробітної плати працівникам закладів освіти, організації харчування, підвезення учасників навчального процесу, організації підготовки навчальних закладів до нового навчального року, до роботи в осінньо-зимовий період, проведення поточних та капітальних ремонтів приміщень закладів тощо, АМУ вважає за необхідне рекомендувати створення відділу освіти саме як юридичної особи.

На посаду в ОМС 6 категорії за конкурсом пройшла особа, яка має 8 ранг державного службовця і вимагає присвоєння їй 8 рангу службовця ОМС. Як правильно вийти з ситуації, опираючись на чинне законодавство?

Відповідно до ч. 2 ст. 39 Закону України від 10 грудня 2015 року №889-VIII «Про державну службу» встановлено 9 рангів державних службовців, тоді як для посадових осіб місцевого самоврядування відповідно до ст. 15 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» - 15 рангів посадових осіб місцевого самоврядування. На даний час відсутні норми, які б передбачали співвідношення між рангами посадових осіб ОМС і держслужбовців при переході з державної служби на службу в місцевому самоврядуванні. При прийнятті на службу в органи місцевого самоврядування присвоюються ранги у межах відповідної категорії посад. Чинним законодавством не передбачено при переході особи з посади державного службовця на посаду в орган місцевого самоврядування присвоєння їй рангу посадової особи місцевого самоврядування на рівні присвоєного їй рангу державного службовця. Відповідно до заданого Вами питання особам, які займають посади, віднесені до шостої категорії, може бути присвоєно 13, 12 і 11 ранг. Присвоєння рангу посадової особи місцевого самоврядування не позбавляє особу її 8 рангу державного службовця і при поверненні на державну службу дана особа матиме все той же 8 ранг державного службовця.

Про деякі аспекти передачі об'єктів спільної власності територіальних громад

Моніторинг процесу передачі майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст у власність територіальних громад показує непоодинокі випадки передачі районними радами ліквідованих районів майна спільної власності територіальних громад без врахування нового районування території України та вимог законодавства щодо передачі такого майна. **Публікуємо роз'яснення експертів АМУ з цього питання.**

Постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 р. № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» змінено адміністративно-територіальний устрій країни та утворено нові райони.

Законом України від 17.11.2020р. «Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій» №1009-IX визначено, що правонаступник районної ради району, ліквідованого Верховною Радою України, після припинення відповідних районних рад як юридичних осіб, але не пізніше 1 липня 2021 року, зобов'язаний передати у комунальну власність територіальних громад усі об'єкти спільної власності територіальних громад району, які знаходяться на території цих територіальних громад, відповідно до розмежування видатків між бюджетами, встановлених Бюджетним кодексом України.

Також, абз. 2 та абз. 3 п.10 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» прописано, що майно, передане до комунальної власності областей і районів, а також набуте на інших законних підставах, є спільною власністю територіальних громад сіл, селищ, міст, управління яким відповідно до Конституції України здійснюють районні та обласні ради або уповноважені ними органи. Відчуження зазначеного майна здійснюється лише за рішенням власника або уповноваженого ним органу. За пропозицією сільських, селищних, міських рад районні, обласні ради повинні приймати рішення про передачу до комунальної власності відповідних територіальних громад окремих об'єктів, спільної власності територіальних громад, які знаходяться на їх території і задовольняють колективні потреби виключно цих територіальних громад.

Відповідно:

– Перерозподіл повноважень, обов'язків та ресурсів для виконання цих повноважень є невід'ємною складовою децентралізації. Тому, з огляду на вимоги законодавства, районні ради зобов'язані передати майно спільної власності тим територіальним громадам, на території яких це майно знаходиться та задовольняє потреби цих громад. Такий обов'язок стосується як районних рад новоутворених районів, так районних рад вже ліквідованих районів.

– З огляду на принцип обов'язковості виконання вимог законодавства, зокрема дотримання територіальності та з метою безконфліктного використання і належного фінансування об'єктів комунальної власності, поділ таких об'єктів (особливо, якщо майно є єдиним майновим комплексом) на частки між декількома співвласниками є неприпустимим.

– Зважаючи на викладене, районні ради новостворених районів мають проаналізувати та при потребі внести зміни до рішень районних рад ліквідованих районів щодо приведення таких рішень у відповідність до законодавства.

Увага! Консультацію експертів АМУ можна отримати, надіславши запит у блоці «Консультації» на сайті Асоціації www.auc.org.ua

*** *Досвід європейських міст

Амстердам, Нідерланди

Влада планує повернути місто жителям

Мерія Амстердама планує радикально змінити центр міста, щоб він став приємним місцем для городян, а не лише туристичною визначною пам'яткою. Зміни планується впровадити до 2025 року, коли Амстердаму виповниться 750 років.

По-перше, мерія планує викупити будівлі в центрі, в яких зараз відкриті дрібні сувенірні лавки, дешеві готелі та кофешопи.

Найближчим часом мерія Амстердама проведе дослідження думки жителів міста, в результаті якого буде вирішено, що конкретно з'явиться в кожному з цих будинків. Це може бути житло, культурні центри та потрібні жителям (а не туристам) магазини.

Друге завдання мерії - зробити менш помітними заклади секс-індустрії, зобов'язавши їх пізніше відкриватися, або перенести з центру міста в інше спеціально виділене місце.

Нарешті, влада Амстердама має намір повернути городянам плавучий квітковий ринок. Останніми роками жителі міста перестали туди ходити через зростання цін і засилля туристів.

В Амстердамі почали боротися з натовпами туристів кілька років тому. Наприклад, в 2018 році було вирішено заборонити здавати туристам житло в трьох центральних районах міста (заборона набула чинності в цьому році). Схожі ініціативи зараз розгортаються в інших європейських містах, які страждають від надмірного туристичного потоку - наприклад, в Барселоні і Празі.

Лахті, Фінляндія

Зелена столиця Європи

15 січня фінське місто Лахті офіційно стало Зеленою столицею Європи 2021. Цей титул перейшов до нього від Лісабона.

Журі присудило Лахті перемогу за успіхи в створенні економіки замкнутого циклу (циклічної економіки) - в місті переробляється або повторно використовується 97% відходів. Також окремо було відзначено внесок міста в оздоровлення озера Весіярві, на березі якого він знаходиться.

У 1970-х роках влада міста почала очищувати озеро від біологічних забруднювачів та відходів важкої промисловості. Цей проект став поштовхом до розвитку екологічної експертизи в місті. Зараз Лахті може похвалитися найчистішою водопровідною водою в світі, яка береться саме з цього озера.

До 2025 року Лахті має наміри скоротити викиди парникових газів на 80% у порівнянні з рівнем 1990 року і стати вуглецево-нейтральним містом (всі викиди парникових газів будуть поглинатися природним шляхом).

А до 2050 року в Лахті планується розбудувати економіку без відходів. Все сміття буде використовуватися повторно, перероблятися або використовуватися для отримання енергії. С 1998 року в Лахті діє розширена система роздільного збору відходів. Крім паперу, картону та харчових відходів тут окремо збираються так звані енергетичні відходи - речі і матеріали, які можна використовувати для виробництва енергії без шкоди для екології.

Нагадаємо, титул «Зелена столиця Європи» Єврокомісія присуджує з 2008 року містам з населенням більше 100 тисяч чоловік.

Тарту, Естонія

Місто прагне повністю перейти на відновлювану електрику у цьому році

Тарту, друге за величиною місто Естонії, планує повністю відмовитися від електрики, що виробляється з невідновлюваних джерел (нафти, вугілля, природного газу). План «зеленого переходу» міська влада схвалила ще у 2015 році, а повністю відмовитися від невідновлюваних джерел енергії сподівається у поточному році.

Місто перестане купувати електроенергію і буде виробляти всю електрику самостійно, використовуючи енергію вітру та сонця, біопаливо й інші види поновлюваного палива.

Все зовнішнє освітлення в Тарту вже живиться «зеленою» енергією, а вуличні ліхтарі - енергозберігаючі. Окрім того, усі електровелосипеди міської служби прокату використовують електрику з поновлюваних джерел. До того ж, 85% електроенергії, яка використовується міськими будівлями, виробляється з відновлюваних джерел.

Після переходу на «зелену» електрику влада міста планує запровадити «зелений» транспорт. Міські автобуси вже працюють на поновлюваному біогазі, а ось машини комунальних служб поки використовують вуглеводневе паливо.

Розділ підготовлено за матеріалами сайтів
themayor.eu
eurocities.eu

ОЛЕКСАНДР СЛОБОЖАН: У НАС НЕМАЄ ДРУЗІВ І ВОРОГІВ, Є ЛИШЕ ІНТЕРЕСИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Завершився перший етап децентралізації – адміністративно-територіальна реформа: місцеві вибори 2020 відбулися вже в новому форматі. Тепер в Україні 1469 територіальних громад і 136 районів.

Передача майна й фінансових повноважень громадам, утворення укрупнених районів і реорганізація структури управління ними, підготовка та ухвалення бюджетів 2021 – це лише основні питання, які слід вирішувати.

Асоціація міст України – організація, готова простягнути руку допомоги місцевому самоврядуванню, інтереси якого послідовно і впевнено обстоює ось уже 28 років. Про це наша розмова з її виконавчим директором Олександром Слобожаном.

– Олександр Володимировичу, оскільки завершилися місцеві вибори, оновлення нині відбувається й у регіональних відділеннях Асоціації міст України. Встигаєте за процесами на місцях?

– Перша звітновиборна конференція пройшла в Рівненському регіональному відділенні, його очолив новообраний міський голова Олександр Третяк. Естафету перейняла Волинь. Сам брав участь у роботі обох конференцій, і гадаю, зможу побувати у всіх областях. Для мене спілкування очі в очі дуже важливе. А в голів громад – членів нашої асоціації чимало запитань. Особливо з огляду на непрості процеси децентралізації, які треба завершити у стислі терміни. Приміром, ухвалити місцеві бюджети до 25 грудня, хоч є ризик, що це станеться не скрізь. Адже ми й досі про головні параметри головного кошторису держави знаємо лише з голосу, бо його не опубліковано. Хоч розміри міжбюджетних трансфертів до голів громад довели. До речі, акциз на пальне залишається у громадах, нам вдалося його обстояти у Верховній Раді.

– Вочевидь, це було непросто?

– Дуже непросто. На засідання бюджетного комітету я навіть підготував два виступи: якщо нашу пропозицію підтримають і якщо ні. Та інтрига зберігалася аж до голосування в залі. І ось бачу, як на табло висвічується 304 голоси «за» – конституційна більшість. І жоден депутат не був проти. Тобто проблеми місцевого самоврядування об'єднали народних обранців. Саме для цього наші експерти працюють і в урядових, і в парламентських комітетах, лобіюючи інтереси громад. Зрештою, у нас немає друзів і ворогів, є лише інтереси місцевого самоврядування.

Намагаємося працювати так, щоб наші пропозиції підтримала конституційна більшість, тоді це більш ніж переконливо. Для цього ініціюємо неформальні міжфракційні об'єднання у Верховній Раді, які захищають місцеве самоврядування.

Так-от, акцизу з пального у громадах залишиться майже 8 мільярдів – удвічі більше, ніж цьогорічна підтримка місцевого самоврядування через ДФРР. Принаймні поки що. Бо уряд пообіцяв нам збільшити цей фонд за підсумками першого кварталу.

– Як виникли місцеві акцизи?

– Перед вами їхній автор. Місцеві акцизи на пальне, алкоголь та тютюн виникли як компенсатори за втрату певного відсотка ПДФО, частину з якого забрали до держбю-

джету. Це гарний спосіб детінізації надходжень до місцевих бюджетів.

Ідея – з досвіду Канади. Там інтереси місцевого самоврядування обстоює федерація муніципалітетів – велика організація. У нас різноманітних об'єднань багато, і це певною мірою вигідно центральній владі, яка часто маніпулює їхньою позицією.

– А як бути тим, у кого немає заправних станцій?

– Для таких громад у держбюджеті 2021 передбачено 5 мільярдів гривень дорожнього фонду. З цих коштів формуються обласні дорожні фонди. І ось тут дуже важливо, щоб обласні державні адміністрації, на рахунки яких вони надходять, розділили гроші між громадами відповідно до протяжності доріг на їхньому утриманні. Бо із 5 цьогорічних мільярдів частина повернулася до держбюджету як невикористана. Нонсенс та й годі! Так само на власний розсуд обласні держадміністрації нерідко розподіляють додаткову дотацію.

Найближчим часом укладемо угоду АМУ з виконавчою владою про правила гри на широкому полі децентралізації. Маємо сідати за круглий стіл переговорів і бачити одне в одному партнерів. За великим рахунком, на базовому рівні мають залишитися й 100% ПДФО.

Асоціація як місток між громадами й центральною владою обстоюватиме позицію. Час такий, що маємо боротися за кожен копійку. Скажімо, щоб 2021го збільшити ставку ПДФО для місцевих бюджетів із 60 до 75%, не вистачило 67 депутатських голосів. Поки що.

– Пане Слобожан, у сусідній Польщі ПДФО люди сплячуть за місцем проживання, тож зміни у прямому значенні змагаються за жителів. Оскільки польську реформу місцевого самоврядування визнано найкращою в Європі, чому б і нам не запозичити цю практику?

– Мені часто ставлять таке запитання. Але для цього потрібно змінити систему горизонтального вирівнювання. Працюючи в Києві, не можу сказати бухгалтерові: ПДФО з моєї зарплати переказуйте, приміром, до бюджету рідного Ізмаїла на Одещині. Хоч усі разом маємо думати, щоб і ПДФО, й інших податків було більше. Для цього новообрані голови громад повинні стати ще й креативними інвестиційними менеджерами, які зможуть залучити кошти для створення робочих місць. А представницька і виконавча влада їм у цьому допомагатиме. Одна річ, як ПДФО надходить з економічно активного підприємства, і зовсім інша, якщо його головний платник – наприклад, відділ освіти.

2021й стане випробуванням на дієздатність для місцевого самоврядування. АМУ обстоює максимальне збереження громад, що утворилися добровільно, хоч були намагання перекроїти їх межі через постанову Верховної Ради. Тепер треба дати громадам шанс показати себе, господарюючи самостійно.

– А яка ситуація з управлінням новоутвореними районами?

– Ми послідовно обстоювали два рівні місцевого самоврядування: громада і область. Проте Верховна Рада залишила районні ради, мотивуючи тим, що вони є в Конституції України. Це політичне рішення, яке не має нічого спільного з децентралізацією. І тепер постає питання фінансування апаратів райрад. Приміром, їм передали землю під водним плесом без повноважень укладати угоди на користування ним. А ще як джерело фінансування визначили надходження від штрафів, хоч ніхто не знає, які штрафи в компетенції районної влади. Якщо вже зберегли районні ради, маємо чітко передбачити в держбюджеті джерела їх фінансування.

— Над якими головними проблемами нині працюють експерти асоціації?

— Таких чимало. Ми розробили концепцію конституційних змін, і деякі з них уже ухвалено. Наприклад, якщо міський голова має конфлікт із радою, що затягнувся, на нові вибори йдуть обоє. Найчастіше це буває, коли заважають партійні інтереси. Ми були проти партизації місцевих виборів і заявляли про це. На жаль, тут законодавці нас не почули. Добре, що бодай дали змогу самовисунення міським головам.

Хоч кожен із депутатів і здебільшого міських голів представляє різні партії, всі разом ми єдина велика партія місцевого самоврядування. Щоб запропонувати оптимальні шляхи розв'язання проблем і обстояти їх своєю сильною позицією, повинні слухати і чути одне одного.

Приміром, уже з'явився законопроект, який визначає чотирирічну каденцію органів місцевого самоврядування. Це справедливо? Ні, бо Президента і народних депутатів обирають на п'ять років. Такий підхід обмежує ще й виборче право кожного з нас. Чи не так?

Хочемо добитися скасування імперативного мандата для депутатів місцевих рад. У цих питаннях нам допоможе співпраця з офіційною делегацією України в Конгресі місцевих і регіональних влад Ради Європи. Хочемо максимально зберегти її склад, бо там працюють фахові представники місцевого самоврядування, як-от перша в історії України керівниця політичної групи консерваторів та реформістів у конгресі Світлана Богатирчук-Кривко. Її знов обрано депутатом Рівненської обласної ради. Нині повноваження попередньої делегації України через карантин продовжено на пів року. Для нас важлива підтримка експертів Венеційської комісії, дорадчого органу Ради Європи насамперед у питаннях конституційних змін, які пропонуємо.

Підтримуємо ініційоване Міністерством розвитку громад та територій повернення на місця архітектурно-будівельного контролю. Майже рік, як будівельна галузь залишилася без державного нагляду. Це призвело до безладу в містобудуванні, порушення прав фізичних та юридичних осіб. А на місцях не можуть вплинути на недобросовісних забудовників. Тісно пов'язане з цим питання передачі громадам усієї, а не лише сільськогосподарської, землі й повноважень нею розпоряджатися. І це теж одне з питань напрацьованої АМУ концепції конституційних змін.

— До речі, розкажіть про свою асоціацію. Бачу, вона активно обстоює інтереси всіх громад, а не лише міст.

— Нам уже 28 років, майже стільки, як незалежній Україні. У нас працює чотири палати — великих, середніх, малих міст та сільських і селищних громад і 15 фахових секцій. Асоціація охоплює членством 85% жителів України, зокрема в селах. Адже тепер усі територіальні громади рівні незалежно від того, вона міська чи сільська.

Ми єдина асоціація органів самоврядування, яка має право дорадчого голосу в Кабінеті Міністрів і входить до Ради європейських муніципалітетів та регіонів. Очолює асоціацію Київський міський голова Віталій Кличко.

Проблеми всіх громад України нині однакові: повноваження і ресурс для їх повноцінного виконання. Тільки масштаб різний. Тому наступного року, який, переконаний, стане роком незворотних змін у місцевому самоврядуванні, бажаю всім колегам здоров'я, мудрості, рішучості й терпіння водночас. Усе це нам дуже знадобиться.

Інна Омелянчук,

«Урядовий кур'єр»

30 грудня 2020 року

<https://ukurier.gov.ua/>